

LA GUINGUETA

(Duran i Sanpere, *Llibre de Cervera*, p. 29). J. F. C.

La GUINGUETA

La Guingueta d'Ix (o *Les Guinguetes d'Ix*), municipi de l'Alta Cerdanya, al límit amb el terme de Puigcerdà, a la confluència del Reür i el Segre. Té l'origen en una guingueta establerta en el camí ral d'Ix a Puigcerdà, l'any 1693, com a conseqüència de la situació¹⁰ fronterera del lloc, a partir del tractat dels Pirineus. L'administració francesa li donà el nom provinciana de *Bourg-Madame* (Alart, *Not. Hist. Com. Rouss.* II, 105-130).

HOMÒNIMS. *La Guingueta de Berguedà*, veïnat¹⁵ del municipi de Guardiola de Berguedà.

La Guingueta, antic hostel del terme de Jou (Pallars Sobirà), a la Vall d'Aneu.

PRON. MOD.: *la gin-gé-ta*, oït a Esterrí d'Aneu per Casacuberta (c. 1920) i a Alòs per JCoromines (1932).²⁰

ETIM. Per a *guingueta* 'taverna, hostalet', vegeu *DECat* IV, 740b6-10. J. F. C.

La GUINSA

Nom d'un dels tres antics barris que formaven el poble de Taüll (Vall de Boí) on hi ha la monumental església de Sant Climent (XIII, 149; II, 1).

ETIM. Del basc (*b*)*agintza* 'oficina, conjunt de les³⁰ botigues, de les indústries', derivat de (*b*)*agin* 'oficial, menestral'. *La Guinsa* era el barri del poble on en temps antic hi havia els obradors dels homes que tenien ofici: ferrer, sastre, sabater, mestre d'obres etc. (*TVBoí* II, 1). J. F. C.

GUINSALL

Nom d'un vell mas del terme d'Escàs (Pallars Sobirà) (xxxiii, 175.11).

ETIM. Deu venir del mot occità antic *guinsalb* 'mena de llibant', it. *guinzaglio*, i id. cat. *gansalla* 'fil d'empalomar; rotllana o anella de cordill', pres en el sentit de 'soga, corda', variants provinents del fràncic⁴⁵ *WINTSAIL 'llaç, llibant'. Veg. *DECat* IV, 339b48-59. J. F. C.

Els GUINXONS

Partida del terme de Beniardà (Marina Val.) (xxxv, 41.6).

Deu estar per *ganxons* 'branquetes, branquillons', mot d'origen pre-romà provinent del mossàrab *ganxo*,⁵⁵ que primitivament tingué el sentit de 'branca o pal ganxut'; veg. *DECat* IV, 343b18-31, sigui com derivat o com un plural aràbic *gančân*. Cf. *ganxons* i *guinxà*, formes derivades de *ganxo*, ibid. 346b14 ss., 347a1 ss. J. F. C.

GUINYA, Mas de ~

Mas del terme de Llucena (Alcalatén) (xxix, 108.26).

⁵ **ETIM.** Possiblement del NP aràbic *Gāniya* > *gé-nya* > *gi-*, amb metafoia com *sénia* > *sinia*. J. F. C.

Guinyent, V. *Ginyent*

Guinyeu (Vilamarxant), V. *Gonya*

Guiró, V. *Ger* i *Giró*

Guirt, V. *Gurri*

-Guisans, V. *Vilaguisans*

Guisla, V. *Guilla*

GUISSONA

La cabdal vila de l'Alta Segarra, 15 k. al N. de Cervera, a mig camí de Ponts (GGC, p. 412).

PRON. POP.: *gisóna*, -óna, a Freixenet, Casac. 1920; id. a la vila mateixa i pobles circumdants, en les enquestes de 1964 (XLII, 109-113 i ss.).

MENCIONS ANT. 1024: en el plet entre St. Ermengol, bisbe i comte d'Urgell, i Guillem de Lavança, aquell afirma haver recuperat «de paganis *Gessonam civitatem*», mentre que Guillem pretén haver-ho rebut, per extensió del terme del castell de Llor; però els jutges, en judici celebrat a Urgell, donen la raó a St. Ermengol, perquè Llor era del comtat de Bna., i per tant la donació que n'havia rebuda no es podia estendre a un terme que St. Ermengol conquistava als sarraïns; és una escriptura bastant estranya p. p. Villan. (*Vi. Lit.* x, 295) comentada per Font Rius (*C. d. p.*, p. 706; Abadal, *Abat Oliba*, p. 149; Hinojosa, *Reg. Señ.*, p. 36; i ZRocafort, *GGC*, 412-3), entre altres coses perquè dóna a aquesta «civitatem» una extensió desmesurada: fins al Segre i a Corbins.

En realitat els urgellesos no havien fet més que una conquesta molt provisional, plantant-hi algunes «forces» en turons (cf. supra els arts. *Fuliola*, *Guarda-sivenes*, *Gra/Gos*, *Golmés*), que tot seguit devien perdre. Hi havia la pugna sorda amb el comtat de Barcelona i el de Cerdanya que també avançaven contra els sarraïns (quant al de Cerdanya, veg. els arts. *Guspi*, *Gàver*, *Sanatja* etc.). El front amb els sarraïns era encara ben fluid, amb avenços i retrocessos reiterats i continus. Urgell i Bna. seguien rivalitzant, amb el pla, cada un, de conquistar Balaguer i en fi Lleida: d'aquí aquella extensió fantàstica «fins al Segre i Corbins». ⁵⁰ Era més teoria de plans futurs que realitat.

Eliminada Cerdanya (per una aliança recelosa entre Bna. i Urgell), el 1035 l'avenç d'Urgell i Bna. combinats, ha consolidat i colonitzat fins a la Ribera del Riu Bragós (o Llobragós, que encara tot just és uns 10 i 15 k. NE. i N. de Guissona). En una altra embranzida, el Comte d'Urgell es fica audaçment fins a Mollerussa, però mor allí a mans dels sarraïns. En fi Ermengol IV, el de Gerb, avança fins a Agramunt i Barbens, enllaçant així sòlidament amb l'avenç de Barcelona, que ha pres fermament Cervera i Anglesola i